

տոմսին ապարանքը կը բարձրանային Զեյթաբալը ինչ էր բարձրանալն աւելանքն և կանանց, որք սեղանը բարձրանալն, կը խմէին և կը զուարճանային, ինչպէս երգող բարձրանալն նուազարանաց, որք բարձրանալն հանդէսը. արեւմտեան գարապահ զէմ կեցած էին Հայոց տաղասաններն ու երաժիշտները, որոց ձայնապատկերը Տէր Յովնանէն փոխուել մականունանայ, որ երեւելի երգեցիկ էր:

Վարդանի Սերոբէի բոլորուն և գլխից, պատառոտի և ցնցոտի հագուստներով զարդարուած, լսելով Հայոց ճարտարներու ձայնը՝ կը մըմնայ գէպի այն կողմը, ուր ինչպէս Հայոց թագաւոր ձեռք ձեռք բռնած իւր նոր փեսայի հետ, և շրջապատեալ Վրաց աւագաններէն, յորս կը գտնուէին և շատ հայազգի իշխանաւորներ, ինչպէս Արթուրեանը, Բէհրուզեանը, Արամեանը, Փիլիպեանը, Բալասանը, Դարբանեանը, Փիլիպեանը, Հալաբեանը, Բէհրուզեանը, Տէր Շմանեանը և այլք, և շրջապատէին հանդիսին մէջ: Տէր Յովնանէն փոխուել տեսնելով այժմապէս հայ երգեցողաց մէջ մեղմանալով Սերոբէի պատանի, կուգէ բազմութեամբ հետաքննել զայն այն տղէն, և կ'աւտ, զու հայն է՝ Սերոբէ կը պատասխանէ՝ ոչ թէ միայն հայ եմ, այլ և Տէրոբէի տղայ եմ: Այս պատասխանը՝ փոխանով զգուշութեամբ, առաւել խելագարութեամբ կը գրգռէ փոխուել սիրտը, ըստ իւրում բնական հակամտութեան, և կ'անէ. որ զաւտան էս, կամ որ աշխարհէ Սերոբէ կը պատասխանէ՝ Ե. Պարսկէի եմ: Առեւմ իրան Տէր Յովնանէն կատապելով, թէ որ Տէրոբէի տղայ ես և Ստամբուլի ես, անշուշտ տիրացու կուլիս (կը լինի): Սերոբէ կը կրկնէ. ես տիրացու չեմ, բայց շատ տիրացու աշխատանք ունեցել եմ:

Այս վայրկեան կը մտնէր Հեռալի թագաւորը, որ տեսնէ աղքատիկ պատանին և լսելով նորոք հայերէն խօսիլը, կը հարցունէ Տէր Յովնանէն, թէ ի՞նչ կը խօսիք: Տէր Յովնանէն կը պատմէ ամեն բան մանրամասն: Երբ կ'իմանայ թագաւորը, թէ Պարսկէի է և քահանայի որդի, կ'սկսի խօսիլ տանկերէն: Եւ Սերոբէ կը պատմէ տանկերէն լեզուաւ իւր գլխին բոլոր անցածները. թէ ի՞նչպէս թորեցան Պոլիս եկել, վարժարան բացել և ամուսնացել է, և թէ փախապանաց եկեղեցին չընթալուն համար ի՞նչպէս հարձուածել է լատին եպիսկոպոսին, որ դուռնոր էր Բագրի զեսպանին օժանդակութեամբ, և շատ ազդեցիկ, թէ ի՞նչպէս Արթուրեանը Արթուրեանին հետ ունեցած բարեկամութեան պատճառաւ մասնաւոր է իրեն լրտես և բանտարկուել, և փախել է ինամբը իւր պապուն: Թէ ի՞նչպէս Կարին հասնելուն իւր կնոջ մահուան պայման առել է և Արթուրեան անուն փախապան հայ մը զինքը վաճառել է Վրացիին մը որպէս արծաթաթղթին ծառայի, և վրացոյցն հետ եկել է այն օր ի թիֆլիս:

Թագաւորի նոր փեսայն Գրիգոր Սարգսի ընդով վրացոյցն անունն ու ազգանունը, կ'աւտ, թէ ուրեմն այս պատանին ի՞նչ աղուկ է: Հեռալի թագաւորը պատասխան կը տայ. Հայազգի ոմն և քահանայի որդի եւ Պարսկէի ինչպէս թո ստորեկ կրնայ լինել: Սարգսի այս Պարսկէի պատանին այս օրէն իմ հիւրն է, նա որ կը սիրէ զիս, թող այս մի քանի օրս պահպանէ իւր քով, մինչեւ հարսանեաց օրերն անցնին:

Թագաւոր կ'անցնի հայազգի Գրիգորին Վրացի թագաւորի գործընկերան Վրացի կոչելով Պարսկէան մականունանայ, և ի միասին Վրացեան Տէր Առաքել աւագ քահանայի կ'առնուն պարտուում Սերոբէ պատանին, և ի մասնաւոր թէ պարսկացի է, կ'ամուսնացունեն զայն ոսկերի Միւրաթին դուստր Մարիանն հետ, որ երեսայ էր Գրիգորին Վրացիին:

Օրակն կը լինի Հեռալի թագաւոր լսելով որ Սերոբէն Պատանեանը փեսայացել է իւր Հայազգեանի տանը, և կը հրամայէ աւագ իշխանաց որ վարժարան բանան նորա համար, ուր կը տայ և իւր որդիքն ու թոռուները, յորոց երեւելի կը հանդիսանան ուսումնասիրութեամբ: Լէսն և Իլին Արթուրեանը. նոյնպէս և հայազգի իշխանը Բէհրուզեանը, Բէհրուզեանը, Դարբանեանը, Ինամեանը և այլք կը սան երեւց զաւակներն ի վարժարան:

Ստակ պայտերութեան կ'անէ փոքրամարմին Հեռալի արքայն Սերոբէի այս նոր վարժարանին, և հարցախորժ կ'անէ Գրիգորի յեղափոխութեան և եւրոպայի զանազան անցիկ վրաց, և հասարակագիտութեան վրայ և Սերոբէ կը պատմէ ինչ որ գիտեր մինչեւ ցամաք 1793:

Թագաւոր 1795, երբ Արցախ Մահմադ Իսան Շահն պարսից հիմնադրին Ղարաբաղ տիրապետութեան, կ'սկսի աւապատանի, և թիֆլիսի վրայ յարձակելով կը գրաւէ զայն, բոլոր բնակիչը քաղաքին կը փախչին ի լեւոնապոլսն: Նոր, որոց հետ Սերոբէ իւր խոյս կը

տայ իւր ընտանեօք, որ ամեն պատերազմի մէջ կը մեռնէ Գրիգորին Մահմադը, և գերի կ'ընեն Սերոբէի զուգանին Թամար, և աներորդին Յովնանէն:

Բայց Հեռալի ինամբը Հեռալու նորա նորա փրայէն. հրամանաւ Սերոբէի, թիֆլիսեանցի Տէր Մովսէս Աւագուրեան կ'ընթաց կը փնտէրէ և կը գտնէ զՍերոբէ մի պրի մէջ պատարարուած իւր կնոջ հետ, և կը բերէ կը հասցունէ Հեռալի արքային: Եւ երբ կը գտնայ ի թիֆլիս, իւր պատարար նորոգելէ յաւաք կը հրամայէ Սերոբէի վարժարանը նորոգել, որ փոխուելուց Արցախի կալուածներու մէջ էր. ուր և ի 1799 կը ծնանի որդին Գեորգ, ի 1802 փետրուար 26 Գրիգորէն, և ի 1804 Պետրոս, իսկ 1805 թուականին հրամանաւ Տ. Եփրեմի Արքեպիսկոպոսի Առաջնորդին Աստուածային կ'որոշէ գաղթել ի Ռուսաստան:

Բայց յաւաք քան զայս 1800 ամին կը գայ ի Պոլսը ի թիֆլիս, երեսայն Սերոբէի Բերդէ Տէր Պետրոսեան Պատանեան, և Պոլսոյ զանազան լրաց հետ կը բերէ նաեւ նոր եղանակ մի տաճ. կական երգոյն Վենի թովառլանը տարուն տուածին: Եւ հանել թովառլով ամենուն, նոյն եղանակի վրայ կը յորինէ Սերոբէն երգ. մի ի Սուրբ Աստուածածինին, որ կ'սկսի:

Երբ ծառայուն երկինց յարեւել ուղղուել թանձրարարը լուսաւորյալ մեծ ամպ բարձրացաւ:

Եւ որ տաղաբուած է ի Մարտիս 1857 ին «Երգը Սերոբէ վարժարանի Պատանեան» տետրակի մէջ: Տէս անդ. երես 18:

1805 թուին երբ Սերոբէ կ'ընթաց յԱստուրան, Բերդէն չլսածալի ի միասին երթալ, այլ կը դառնայ ի Պոլիս, և Սերոբէ հասնելուն ի Ղարաբաղ առեւմ Սերոբէն յամին 1806, նորա հետ միասին կ'ընթաց ի Նախիջևան 1807 ին, ուր կը պահանջ զայն Նոր-Նախիջևանցիք մինչեւ 1809, և 1810 ին Եփրեմ ընտրուել ի Հայազգեանութեան կը փոխարէն զիս յԱստուրան Արարաբեանց վարժարանը: Անդ Է ժամանէ 1816 թուին վերադառնալ Բերդէն երեսայն Սերոբէի, որ արդէն Սարգսաւագ եղած էր ի Պոլիս, և քահանայ ձեռնադրուելով կը կոչուի Գրիգորէ վեցերորդ, որ և ճարտիկ շրջակայով Օր-բագար քաղաքի մէջ երկու տարեկան քահանայադործելէ ըզլին կը վախճանի անդ:

Թագաւոր երեսայն Սերոբէի կը մնայ ի Պոլիս ամուրի, և առեւտրական գործոց հետեւելով կը ինամէ և կը փոխարէ իւր ծերունի պապը Տ. Գրիգորէն: Եւ որ կը վախճանի 1814 թուականին, Թագաւոր ինչեւ և կը միւրաբար տեսնելով իւր հօր Տ. Պետրոս քահանայի վերադարձն ի գերի մօր իւրոյ Հայաստանեցի եկեղեցւոյ յամին 1817, համոզուելով կոյտակար Տ. Տ. Եփրեմ Կիսկոյիկի, և աղաւանաց նամակը Սերոբէ որդւոյն, յորում ամի և կը վախճանի, ինչպէս յիշեցար յաւաք քան զայս:

Միւրայէլ երեսայն Սերոբէի, քիչ շատ ուսում առնելով հանդերձ, իսկ կը լինի աշխարհ տախրիլի, և ցանկալով սափրիչութենէ բժշկութեան հասնիլ, Թրքիստ երթեւեկով հայազգի վաճառականի մը հետ կ'ընթաց հետ, և անտի ի Վենետիկ, և կը յաղորդ մտնել Միլիթարեանց փանք, ուր ուսանելով Հայերէն, Իտալերէն և Ֆրանգիերէն լեզուներն, Իտալիոյ բժշկական վարժարան մը կը մտնէ, և ուսման ընթացքն աւարտելով, իբրեւ բժիշկ կ'ընթաց յԱղեքսանդրիա, ուր և կը լինի բժիշկ մեծանուն Մէհմադ Ալի փաշայի փոխարքային Եղիպատի, ինչպէս նաեւ նորա որդւոյն Իպրահիմ փաշային, Անդ թարգմանելով իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան մականունն ի լեզու Արաբացոյց, կը փոխէ ի Բէստան: Սա աշխատանքից գրաբար լեզուաւ «Բը-բըփարան» երկու հատոր, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1822-1832, նոյնպէս և աշխարհիկ լեզուաւ «Բեփարան» հինգ հատոր չափ, որ աղաւզը կըսուէ ի Վենետիկ 1832-1836 երբ ինչեւ վերադառնալով Եղիպատի իւր Պատանեան

